

[Gertie Wandel.]

ling, der følger lovforslaget, tales der overalt om tidlig behandling; der tales om betydningen af behandlingen af de erhvervshemmede med det samme, så at ondet ikke får tid at sætte sig fast. Jeg er derved kommet til at tænke på noget, som i 1943 gjorde et stærkt indtryk på mig, nemlig overlæge Fengers indlæg for, at der skulle være arbejdskuranstalter ved sygehusene, for at man kunne gribe ind mod ondet straks. Det vakte ikke dengang videre interesse, men man må indrømme nu, at der var meget tiltalende i den tanke, at man skulle prøve at afhjælpe ondet straks — ved at lade den syge komme til arbejds-terapeutisk behandling på en arbejdskuranstalt ved selve sygehuset, hvor den behandlede læge endnu har den syges problemer helt klart for øje. Jeg taler ikke her om den terapeutiske behandling på hospitalet, der har stor værdi som tidsfordriv og også stor betydning for optræningen af patienternes muskler, optræning af deres bevægelser o. lign.; jeg taler om en virkelig faglig arbejdskuranstalt som den, overlæge Fenger i sin tid talte om, og man tænker uvilkårligt på, når man ser formaningen om tidlig behandling, om ikke det ville være rigtigt at tage denne tanke op.

Samtidig vil jeg gerne beklage, at ingen af betænkningerne, heller ikke indstillingen, nævner det, som jeg tidligere har nævnt i det høje ting, Reykjalundur i Island, en glimrende arbejdskuranstalt med store økonomiske resultater. Jeg vil gerne henstille til den højtærede socialminister, at der bliver mulighed for, at nogle af de ledende indenfor invalideorganisationerne og ud-sendinge fra socialministeriet får lejlighed til at se denne institution, inden der tages endelig stilling i dette spørgsmål. Det år, jeg var i Island, havde denne institution, der er et sanatorium, med sine 90 patienter og en til institutionen knyttet fabrik tjent 3 mill. danske kroner. Den havde givet de 90 patienter en udmærket indtægt og bragt sanatoriets udgifter ned på et minimum. Der er meget at lære.

Fra de mange bilag, der ledsager lovforslaget, er man klar over, at det er et længe forberedt arbejde, og det er, som det også er nævnt af de foregående talere, ikke sådan, at der ikke er sket noget her i

landet før. Der er et ønske om at samordne. Der nævnes de store traditioner, Samfundet og Hjemmet for Vanføre har netop med hensyn til optræning af mennesker, som har været hemmede fra fødslen. Endvidere det store arbejde, der er gjort af særfor-sorgen på mange forskellige punkter. Her synes jeg, det er rimeligt at nævne de blindes fabrik, Blifa, som den blev kaldt, der nu er gået op i Erfa, som blev så om-hyggeligt omtalt af den ærede socialdemo-kratiske ordfører. Jeg har selv haft lejlig-hed til at se Erfa, de erhvervshemmedes fabrik, som har haft en del udmærkede resultater.

Det er også nævnt, at der i Aarhus og Odense er oprettet kommunale trænings-værksteder. I Odense er der yderligere oprettet to værksteder i forbindelse med erhvervsdrivende, og jeg vil gerne opholde mig et øjeblik ved dette, dels fordi jeg selv gennem mit selskab har haft den glæde at samarbejde med disse to værksteder og har haft lejlighed til at se, hvor udmærket de virker, dels og særligt fordi de har direkte forbindelse med erhvervene. Det må være den korteste vej til målet, at selve erhver-vene er interesseret i optræning, når det, de erhvervshemmede vil, netop er at komme ind i det normale erhvervsliv. Jo mere vi kan drage erhvervene med ind i denne op-træning, des mere værdifuldt er det. I Oden-se er det som sagt gjort, og det er gjort godt.

Vi har jo den bestemmelse i forretnings-ordenen, at vi ved første behandling ikke skal gå i enkeltheder, men det er dog gjort af foregående talere. Det er derfor fristende for mig lige at nævne nedsættelsen af de forskellige lokale kontaktudvalg. Der er ingen tvivl om, at et sådant lokalt kontakt-udvalg kan udrette udmærkede ting netop ved at være lokalt, hvis det holder for-bindelsen vedlige med de institutioner, der i forvejen virker, arbejdsanvisningen og socialkontoret. Denne kontakt er omhygge-ligt opretholdt i Odense, hvor man kan tale om gode virkninger af et lokalt udvalg, men jeg vil anbefale, at det bliver et meget snævert arbejdsudvalg, for det er ikke nemt at skulle trækkes med et for stort udvalg. Folk med et frisk initiativ, der gerne vil i kontakt, skal have lov til ved snævert sam-arbejde at komme videre med sagerne; så